

ODDAGREIN

Heimurin liggur opin

Nú lógtingsvalið er avgreitt eru samgongu-samráðingar næstar á skránni. Vit biða eins og onnur í spenningi, tí úrslitið kann geva okkum eina ábending um, hvørja leið vit kunnu fara á granskingarøkinum komandi árin.

Uppundir valið var heilt fitt av kjaki um týðningin av hægri útbúgving og gransking og tørvin á at menna hetta økið. Á fundi, sum Fróðskaparfelagið skipaði fyri, kom fram, at undirtøkan fyri útbúgvingunum á Fróðskaparsetrinum er sera stór millum fólk í Føroyum sambært Gallup kannning. Í framløggum varð víst á, at tað er neyðugt at økja útbúgvingartilboðini, serliga á Master stigi og at styrkja granskingarpartin á Fróðskaparsetrinum munandi. Valevnini lurtaðu og lovaðu við teimum fyrvirnum, sum altíð mugu takast í valstriði.

Vit vóna, at ynskini í næstum verða umsett til ítøkiligar ætlanir, tí vit eru sannførd um, at tað gagnar Føroyum og heiminum yvirhøvur, um vit eins og grannalond okkara styrkja karmarnar og gera iløgur í gransking á fleiri økjum.

LÆRA AV KYPROS

Tað er breið semja um í Europa, at tað er skilagott og neyðugt at gera skipanarligar og figgarligar iløgur í gransking og menning. Hetta eru iløgur, sum geva nýggja vitan at menna samfelagið við, sum skapa nýggj vitanarstørv og geva beinleiðis figgarligt avkast.

Vit hava sum er sera góðar altjóða samstarvsmøguleikar, serliga í Horizon 2020, men orkan og framfýsni er ov avmarkað til at gagnnýta hesar til fulnar.

Í summar høvdu vit vitjan av serfrøðingi frá Kypros. Hann greiddi frá sera góðu royndunum hjá Kypros við at byggja upp

ein stóran granskingarstovn við stuðli frá Horizon 2020, vinnuligum íleggjarum og stjórnini á Kypros. Stovnurin hevur eftir góðum 10 árum megnað at draga til sín iløgur uppá umleið 45 milliónur evrur, harav ein triðingur er frá Horizon 2020.

STÓR MÁL MUGU TIL

Boðskapurin av Kypros var, at vit í Føroyum eisini hava móguleikar at byggja nakað heilt stórt upp, um vit tora og vilja. Hetta krevur, at vit í felag orða eina nationala ætlan, sum byggir á okkara fakligu styrkir, vísindaliga umhvørvi og landafrøðiliga fyrimunir og saman arbeiða miðvíst við hesum, bæði politiska skipanin, granskingarumhvørvið og vinnan.

Á Vísindavøku fara vit í ár at hava tiltøk, framløgur og annað, sum á ymsan hátt snúgva seg um evnið ARV. Hetta er lýst í nøkrum av greinunum í blaðnum.

Um 10-15 ár kunnu vit vónandi fegnast um arvin frá 2020, tað árið, tá vit í Føroyum settu okkum so framsøkin mál á granskingarøkinum, at vit gjørdur eitt skarvslop inn á altjóða granskingarpallin. Vit hava tá ein framúrskarandi granskingardepil við havinum í miðdeplinum, við nógvum starvsfólkum, sum hvønn dag leggja afturat vitanarvarðanum øllum heiminum at frama og við fyrirøkum rundan um sum gagnnýta allar móguleikarnar á burðardyggan hátt.

Tað ber til, um vit vilja tað. Tað vísa royndirnar hjá Kypros.

Vælkomin á Vísindavøku!

Annika Sølvará

Stjóri í Granskingarráðnum

Kypros klárar seg sera væl í Horizon 2020

Í juli hevði Granskingarráðið vitjan av Pierantonios Papazoglou frá The Cyprus Institute. Hetta er ein granskingarstovnur á Kypros, sum hevur ment seg fyrimyndarliga við at luttaka í Horizon 2020 verkætlanum.

Kypros er lítið land við stórum avbjóðingum, sum hevur megnað at tikið ódnartøk í altjóða kappingini um figging til at menna universitet og granskingarstovnar. Pierantonios var í Føroyum fyri at kveikja og leggja lag á, fyri at samanbera og vísa okkum, hvussu tað ber til. Hetta gjørdi hann á fundum 2. og 3. juli.

Tá ið víst var á gongdina hjá Kypros síðan oyggin bleiv innlimað í Evropeasamveldið, bar væl til at samanbera stóðuna og 'droyma' um, hvussu langt vit kunnu røkka næstu tíggu árin. The Cyprus Institute og onnur universitet og granskingarstovnar á Kypros hava megnað at fingið dyggar stuðul úr Horizon 2020 og luttaka í stórum

verkætlanum, sum byggja upp og røkka eini 15 ár fram í tíð.

Pierantonios sær góðar móguleikar hjá Føroyum, tí vit liggja væl fyri landafrøðiliga og tí vit hava okkara serøki. Í tilgondini at byggja upp og seta mál er alneyðugt, at Føroyar hava eina felags strategi og greiðar málsetningar fyri leiðina frameftir.

Pierantonios er sannførdur um, at teirra nationala ætlan, "Smart Specialisation Strategy", gjørdi munin, tá ið stóru verkætlanirnar hjá Kypros framum nógvar aðrar fingur játtað dyggar stuðul úr Brüssel.

Fyrstu mongu árin stríddist Kypros eins og Føroyar við at gagnnýta móguleikarnar í ES-skipanini. Í Horizon 2020 skeiðnum hevur Kypros megnað at fingið gjaldið meira enn trífalt aftur. Kypros klárar seg so væl nú, at landið í komandi Horizon Europe fer at teljast millum framkomin lond, tá talan er um gransking, menning og nýskapan.

VÍSINDAVØKA Á FERÐ KRING LANDIÐ

Vísindavøkan verður eisini á ferð aftur í ár. Talan verður um fyra tiltøk kring landið, sum eru skipað eftir sama leisti. Tiltøkini verða á Sørvágs Bókasavni 9. september, við Løkin í Runavík 11. september, Klaksvíkar Bókasavni 12. september og í Skúlanum í Trongisvági 17. september, allastaðni kl. 19.

Á hvørjum tiltaki verða triggjar styttri framløgur við granskarum frá ymsu stovnunum kring landið. Til dømis

ber til at hoyra um siðaarvur í mun til fiskavælfærd, um móguleikar í taraaling, um nútímansgerð av psoriasis-kanningini í Norðoyggjum í 1950unum og um jarðfrøðiligar kanningar í sambandi við Eysturoyartunnilin og Sandoyartunnilin.

Framløgurnar eru ymiskar á hvørjum tiltaki.

Sí lýsing fyri tiltøkunum á baksíðuni í blaðnum.

Researchers' Night

Tiltakið Vísindavøka er sprottið úr áttakinum European Researchers' Night, sum hvørt ár verður fyriskipað seinasta fríggjakvöld í september og í døgnum frammanundan. Tiltakið verður hildið í býum kring alt Europa.

Hetta er 12. vísindavøkan í Føroyum.

Endamálið við Vísindavøkuni er at økja kunnleikan til og kveikja áhuga fyri tí, sum fer fram í føroyska granskingarheiminum. Høvi er hjá stórum og smáum at hitta granskarar og síggja og hoyra, hvat teir arbeiða við og hvat hetta hevur at týða fyri fólk í Føroyum. Eisini er hetta eitt gott høvi hjá granskarum og øðrum starvsfólkum at hitta starvsfelagar tvørturum fak- og stovns-mørk.

Øll tiltøkini eru almenn og ókeypis.

LUTTAKANDI STOVNAR OG FELØG Á VÍSINDAVØKUNI:

Búnaðarstovan
Deildin fyri Arbeiðs- og
Almannaheilsu
Fiskaaling
Fróðskaparsetrið
Granskingarráðið
Havstovan
Heilsufrøðiliga Starvsstovan
iNOVA
Ílegusavnið og FarGen
Jarðfeingi
Landsbókasavnið
Landssjúkrahúsið
Tjóðsavnið
Tjóðskjalasavnið
Umhvørvisstovan